

“Niets is wat het lijkt”

KRANTENARTIKELS ROND ARMOEDE EN UITSLUITING

cera

EEN
EDUCATIEF
PROJECT
ROND
ARMOEDE
VOOR HET
LAGER
ONDERWIJS

Hierbij vind je 10 krantenartikels rond armoede en uitsluiting. ♦ De artikels zijn gebaseerd op “echte” krantenartikels, maar zijn waar nodig samengevat of eenvoudiger geschreven. ♦ Elk artikel werd verwerkt in een leesfiche met een aantal sleutelvragen. ♦ De artikels sluiten aan bij de 5 thema’s die aan bod komen in “Niets is wat het lijkt”. ♦ In deel II van de handleiding, “Aan de slag met de activiteitenkoffer” vind je suggesties voor het werken met de krantenartikels.

OVERZICHT

- LEESFICHE 1 [pg. 3] Strijd tegen armoede. Overheid kan beter.
- LEESFICHE 2 [pg. 4] 8 op 100 kinderen zijn arm
- LEESFICHE 3 [pg. 5] Naar de voedselbank voor eten
- LEESFICHE 4 [pg. 6] Arme kleuters leren trager
- LEESFICHE 5 [pg. 7] Hoe word je arm?
- LEESFICHE 6 [pg. 8] Wanneer ben je arm? Marina: “Ik moet altijd nee zeggen.”
- LEESFICHE 7 [pg. 9] OCMW zoekt werk voor leefloners. “Eindelijk kan ik zeggen: ik heb werk.”
- LEESFICHE 8 [pg. 10] Dure huisvesting zorgt voor armoede. Els en Johan: “We zien geen toekomst meer.”
- LEESFICHE 9 [pg. 11] Arme leeft 53 jaar gezond, rijke 71
- LEESFICHE 10 [pg. 10] “Mijn kinderen schaamden zich.”

Strijd tegen armoede

Overheid kan beter

Minstens 7 op 100 Belgen zijn arm. De overheid probeert hen te helpen. Doet ze dat wel goed? Veel kenners vinden van niet.

Armoede blijft een groot probleem. De regering zocht 10 jaar geleden al een oplossing. Ze maakte toen een verslag over armoede. Er kwamen veel nieuwe plannen. "Maar de regering doet niet genoeg", zeggen kenners.

Leefloon

Armen kunnen een leefloon krijgen. Daarmee kunnen ze hun rekeningen betalen. Toch is het leefloon niet hoog genoeg. "Het is te weinig om waardig van te leven", zeggen kenners.

Huur

Wonen blijft duur voor de meeste mensen. Veel armen kunnen de huur van een huis of flat amper betalen. Ze kunnen wel een woning van de overheid huren aan een lage prijs. Dat zijn de 'sociale woningen'. ♦ Maar ook die werden de laatste jaren steeds duurder. De regering werkt wel aan een nieuw plan voor meer van die woningen.

School

Armen hebben minder kansen in het leven. Ze hebben soms te weinig geld voor de dokter, rechtbank, voor stroom of de school. ♦ Vooral de school werd de laatste jaren duurder. De overheid geeft daarom een beurs om te studeren. Maar ook dat geld is vaak niet genoeg.

(Bron: Wablieft - 2005)

Heb je goed gelezen?

- Hoeveel Belgen zijn arm? Is dat meer of minder dan je verwachtte?
- Hoe noem je het "loon" dat de armen krijgen van de overheid?
- Begrijp je de zin "Armen hebben minder kansen in het leven."? Wat wordt daarmee bedoeld, denk je?
- Hoeveel denk je dat het aan je ouders kost om jou één jaar naar de lagere school te laten gaan (schoolmateriaal, uitstapjes, middagopvang...)? Denk je dat iedereen dit gemakkelijk kan betalen?

Meer weten?

- Heb je door het lezen van dit artikel een antwoord gekregen op één van je vragen rond het thema armoede? Denk je nu anders over armoede dan vooraleer je dit artikel las?
- Zijn er nog dingen die je over armoede zou willen weten?
- Wil je zelf nog bijkomend iets vertellen wat je al wist?

8 op 100 kinderen zijn arm

Er komen steeds meer arme kinderen bij in ons land. Dat zeggen onderzoekers van Unicef. Dat is een vereniging van de Verenigde Naties. Ze komt op voor de rechten van kinderen.

In België leven bijna 8 op 100 kinderen in armoede. Unicef keek het inkomen van hun ouders na. Is dat minder dan de helft van het inkomen van de meeste mensen? Dan leeft het kind in armoede.

Meer

In België is dat zo voor bijna 8 op 100 kinderen. Dat is dubbel zoveel als in de jaren 90. Toen waren nog maar 4 op 100 kinderen arm. ♦ Toch doet ons land het nog redelijk goed.

Arm

Unicef keek ook naar 23 andere landen. Denemarken, Noorwegen, Zweden en Finland doen het echt goed. Daar zijn niet meer dan 4 op 100 kinderen arm. Maar in Italië zijn dat er 16 op 100. En in Amerika en Mexico zijn meer dan 20 op 100 kinderen arm.

Oorzaken

Er zijn steeds meer arme kinderen in België. Dat heeft 3 oorzaken. Er leven meer kinderen samen met maar 1 ouder. Zij moeten dus leven van 1 inkomen. Er zijn ook meer werklozen. Daardoor verdienen sommige ouders minder geld. En de overheid gaf de laatste jaren wel meer geld uit tegen armoede. Maar dat ging vooral naar hogere pensioenen voor ouderen.

(Bron: Wablieft - 2005)

Heb je goed gelezen?

- Hoeveel kinderen in België zijn arm? Is dat meer of minder dan je verwachtte? Als je dit omrekent naar het aantal kinderen op je school, hoeveel kinderen van jouw school zouden dan arm zijn?
- Doen we het beter of slechter dan andere rijke landen?
- Wat zijn de oorzaken dat er steeds meer kinderen in armoede moeten leven?
- Vind je dat de overheid nog meer zou moeten doen om te zorgen dat kinderen niet in armoede leven?

Meer weten?

- Heb je door het lezen van dit artikel een antwoord gekregen op één van je vragen rond het thema armoede? Denk je nu anders over armoede dan vooraleer je dit artikel las?
- Zijn er nog dingen die je over armoede zou willen weten?
- Wil je zelf nog bijkomend iets vertellen wat je al wist?

Naar de voedselbank voor eten

Vorig jaar haalden 104.000 mensen eten bij de 'Voedselbank'. Ze haalden er 9.000 ton pakken met eten. De Voedselbank geeft die gratis aan armere mensen.

Nog nooit haalden zoveel mensen er voedsel. Dat deden 10 jaar geleden nog maar 70.000 mensen. "De armoede groeit in ons land", zegt Wilfried De Mesmaeker. Hij is baas van de Voedselbank. "Een huis huren kost steeds meer. En de mensen hebben steeds meer spullen nodig. Vroeger was een computer niet nodig. ♦ Kinderen hebben die nu al nodig voor school. Er blijft minder geld voor eten over.

De Voedselbank krijgt het eten van bedrijven en supermarkten. Er is niets mis met het eten. Het is overschot. Of het heeft een foute verpakking. Daarom kan het niet in de rekken van de winkels.

(Bron: Wablieft - 2005)

Heb je goed gelezen?

- Hoeveel mensen haalden vorig jaar eten bij de Voedselbank? Is dat meer of minder dan je verwachtte?
- Denk je dat arme mensen de Voedselbank een goede oplossing vinden?
- Vind jij dat je een computer écht nodig hebt om naar school te gaan?
- Hoeveel denk je dat het aan je ouders kost om alles te betalen wat je écht nodig hebt om een jaar naar school te gaan? (schoolmateriaal, schooluitstapjes, middagopvang...)? Denk je dat iedereen dit gemakkelijk kan betalen?

Meer weten?

- Heb je door het lezen van dit artikel een antwoord gekregen op één van je vragen rond het thema armoede? Denk je nu anders over armoede dan vooraleer je dit artikel las?
- Zijn er nog dingen die je over armoede zou willen weten?
- Wil je zelf nog bijkomend iets vertellen wat je al wist?

Arme kleuters leren trager

Elk jaar gaan ongeveer 200.000 kleuters in Vlaanderen voor de allereerste keer naar school. Maar heel wat kinderen hebben van bij het begin achterstand met leren. Kinderen van ouders die heel weinig verdienen, of van wie de ouders geen of een laag diploma hebben, doen het minder goed op school. Ze moeten ook vaker een jaar overzitten in de lagere school. Hun ouders kunnen hen minder goed helpen bij hun huiswerk, ze worden vaker gepest, ze hebben minder speelgoed, geen computer...

Achteraf studeren ze ook veel minder vaak verder. ♦ Bovendien kost het steeds meer om kinderen naar school te laten gaan. Een kind in het lager onderwijs kost elk jaar minstens tussen de 350 en de 500 euro aan de ouders.

Bron: het Laatste Nieuws (samengevat en herschreven)

Heb je goed gelezen?

- Wat betekent het om achterstand te hebben met leren?
- Waarom worden arme kinderen vaker gepest volgens jou?
- Had je verwacht dat het feit dat je ouders arm zijn, ook kan betekenen dat je het zelf op school moeilijker hebt? Vind je dat eerlijk?
- Vind je dat alle kinderen gelijke kansen hebben op school? Wat zou je daaraan kunnen doen?

Meer weten?

- Heb je door het lezen van dit artikel een antwoord gekregen op één van je vragen rond het thema armoede? Denk je nu anders over armoede dan vooraleer je dit artikel las?
- Zijn er nog dingen die je over armoede zou willen weten?
- Wil je zelf nog bijkomend iets vertellen wat je al wist?

Hoe word je arm?

Er zijn mensen die al “van vader op zoon” of “van moeder op dochter” arm zijn. Kinderen die zelf zijn opgegroeid in een arm gezin, hebben meer kans om later zelf arm te worden.

Maar er zijn ook veel “nieuwe” armen. Er zijn gezinnen die arm worden omdat bijvoorbeeld de vader of moeder zijn of haar werk verliest of sterft. Moeders die na een echtscheiding alleen blijven met hun kinderen hebben ook meer kans om arm te worden.

Maar arm zijn is meer dan alleen geen geld hebben. Armoede begint meestal bij een gebrek aan onderwijs: mensen die niet lang naar school geweest zijn, zijn vaker arm. Bijvoorbeeld omdat ze veel moeilijker aan werk raken. Wie werkloos is, voelt zich dikwijls ook minder goed in zijn vel en heeft minder energie om te proberen vooruit te raken in zijn leven.

Monique, al haar hele leven arm: “Ik heb maar vijf jaar op school gezeten, van het eerste tot het vijfde leerjaar. En zelfs dan ging ik vaker niet dan wel, want ik moest thuis het huishouden doen en op het land werken. Ik vond het niet zo erg dat ik niet naar school mocht, want daar werd ik toch maar gepest omdat ik stonk – hygiëne was bij ons thuis niet zo belangrijk.”

Bron: “Goed gevoel”, juni 2005 (herschreven en samengevat)

Heb je goed gelezen?

- Waarom, volgens jou, hebben kinderen die zijn opgegroeid in een arm gezin meer kans om later zelf ook arm te worden?
- Door welke gebeurtenissen kunnen mensen plots “nieuwe armen” worden, volgens het artikel? Zie je zelf nog andere mogelijkheden?
- Wat wordt bedoeld met “arm zijn is meer dan alleen maar geen geld hebben”?
- Welk verband zie je tussen werk hebben en armoede?
- Wat vind je van het verhaal van Monique? Zie je een verband tussen haar kindertijd en het feit dat ze later ook arm werd?

Meer weten?

- Heb je door het lezen van dit artikel een antwoord gekregen op één van je vragen rond het thema armoede? Denk je nu anders over armoede dan vooraleer je dit artikel las?
- Zijn er nog dingen die je over armoede zou willen weten?
- Wil je zelf nog bijkomend iets vertellen wat je al wist?

Wanneer ben je arm?

De overheid zegt dat je "arm" bent als je minder dan 60% verdient van het inkomen dat de meeste andere mensen verdienen (= het gemiddelde inkomen).

Bijvoorbeeld: een koppel met twee kinderen is arm als het minder dan ongeveer 20.000 euro per jaar verdient. ♦ Een alleenstaande is arm als hij minder dan ongeveer 9300 euro per jaar verdient.

Bron: "Goed gevoel", juni 2005 (herschreven en samengevat)

Marina: "Ik moet altijd nee zeggen"

Marina woont met haar zoon en dochter in een piepklein sociaal flatje. Door twee mislukte huwelijken heeft ze geen cent meer, en moet ze het stellen met een karig leefloon. ♦ "Als de vaste kosten van mijn leefloon zijn afgetrokken, hou ik nog zo'n 400 euro over om een hele maand van te leven. Daar moeten ook de dokter en andere onverwachte kosten mee betaald worden. Op een bepaald moment moest ik het doen met 12,5 euro per dag. ♦ Je kan je niet voorstellen wat het is om helemaal niets te kunnen. Een pretpark, op vakantie gaan, aan cultuur doen... Overal wordt geld voor gevraagd. ♦ Op momenten dat ik helemaal zonder geld zit, is het moeilijk voor de kinderen. Ze missen speelgelegenheid en beginnen te zeuren: "Mama, krijg ik dit, krijg ik dat?". Je moet voortdurend nee zeggen. Dat vind ik zo moeilijk. ♦ Als arme ben je niks waard. Mensen met geld vinden dat ze meer waard zijn. ♦ Maar ik heb gelukkig nog wel een dak boven mijn hoofd. En ook mijn kinderen maken mij gelukkig, zij zijn het kostbaarste wat ik heb.

Bron: Het Laatste Nieuws, mei 2004 (samengevat en herschreven)

Heb je goed gelezen?

- Denk je dat het gemakkelijk is om te leven van 400 euro per maand? Probeer eens uit te rekenen hoeveel het kost om een hele maand eten te kopen? En welke kosten zijn er nog allemaal?
- Vind jij ook dat je voor alle leuke dingen geld nodig hebt?
- Vind je Marina vrolijk of droevig? Hoe zou jij je voelen in haar plaats?
- Begrijp je dat haar kinderen zeuren om dingen die geld kosten?

Meer weten?

- Heb je door het lezen van dit artikel een antwoord gekregen op één van je vragen rond het thema armoede? Denk je nu anders over armoede dan vooraleer je dit artikel las?
- Zijn er nog dingen die je over armoede zou willen weten?
- Wil je zelf nog bijkomend iets vertellen wat je al wist?

OCMW zoekt werk voor leefloners

Mensen die bij het OCMW in Herk-de-Stad een leefloon komen vragen, krijgen dat niet meer zomaar. Het OCMW gaat eerst op zoek naar een job voor die mensen. ♦ “Werken is het beste medicijn om uit de armoede te geraken”, zegt Magda Raemaekers, de voorzitter van het OCMW. Na zo’n eerste werkervaring via het OCMW vinden de meesten een vaste job.

Winfred: “Eindelijk kan ik zeggen: ik heb werk.”

Winfred Koranteng is 20 jaar. Hij komt uit Ghana en is twee jaar geleden bij zijn vader komen wonen in Herk-de-Stad. “Ik ben meteen in Hasselt Nederlands gaan leren, vertelt hij. Intussen ging ik voetballen bij SC Donk. Daar kwam ik tijdens een wedstrijd de OCMW-voorzitter tegen. Toen ik haar om werk vroeg, vertelde zij me dat ik moest langskomen op het OCMW. En nu werk ik in het Ziekenhuis Sint-Ursula. Ik breng het eten naar de afdelingen, help afwassen, haal de afvalzakken van de afdelingen. In mijn vrije momenten spring ik bij in het cafetaria. Heel fijn. En ik kan eindelijk vertellen dat ik werk heb.”

Bron: Het Belang van Limburg, juni 2005 (samengevat)

Heb je goed gelezen?

- Weet jij wat het OCMW is? Waarvan is dat de afkorting? Wat doet het OCMW allemaal? (je kan dit desnoods opzoeken!)
- Weet je wat een leefloon is? Weet je hoeveel een leefloon ongeveer bedraagt? (ook dit kan je opzoeken!)
- Wat bedoelt mevrouw Raemaekers als ze zegt dat “werken het beste medicijn is om uit de armoede te geraken”?
- Vind je het goed dat mensen niet zomaar meer een leefloon krijgen, maar dat er voor hen een job gezocht wordt?
- Winfred komt uit een ander land. Denk je dat vluchtelingen of asielzoekers vaker arm zijn? Waarom? Kunnen ze daar zelf iets aan verhelpen volgens jou?
- Werk hebben is meer dan alleen geld verdienen. Winfred is fier om te vertellen dat hij werk heeft. Begrijp je dat?

Meer weten?

- Heb je door het lezen van dit artikel een antwoord gekregen op één van je vragen rond het thema armoede? Denk je nu anders over armoede dan vooraleer je dit artikel las?
- Zijn er nog dingen die je over armoede zou willen weten?
- Wil je zelf nog bijkomend iets vertellen wat je al wist?

Dure huisvesting zorgt voor armoede

Huisvesting is voor de meeste gezinnen de belangrijkste maandelijkse uitgave. Steeds meer mensen hebben een probleem om een betaalbare woning te huren of te kopen.

De helft van de huurders besteedt meer dan een vijfde van hun inkomen aan huur. Een op vijf huurders besteedt zelfs meer dan een derde van zijn inkomen daaraan. Vaak blijft er dan onvoldoende geld over voor alle andere kosten.

En als mensen dan toch een betaalbare woning vinden, dan is die vaak niet in orde. Heel wat woningen in Vlaanderen zijn van slechte kwaliteit: vochtig, slechte verwarming, geen of een slecht uitgeruste badkamer, ...

Mensen met een laag inkomen kunnen van de overheid een sociale woning huren of kopen aan lage prijs. Maar er zijn veel te weinig sociale woningen. Meer dan 100.000 mensen staan op de wachtlijst voor een sociale woning.

Els en Johan (*): “We zien geen toekomst meer”

Els en Johan woonden op een binnenschip, maar dat brandde uit. “We kregen van het stadsbestuur een noodwoning tot we zelf iets betaalbaars vonden. Maar toen is onze miserie pas echt begonnen, want dat huis was zo goed als onbewoonbaar: het gas lekte, de muren stonden vol schimmel en de trap stond op instorten. 450 euro per maand betaalden we voor dat krot. Uiteindelijk hebben we de huur niet meer betaald tot de gevaarlijkste gebreken hersteld werden, maar de eigenaar heeft ons van de ene dag op de andere op straat gegooid. Bij het OCMW en de sociale woningmaatschappijen kon men ons niet helpen. We staan overal op wachtlijsten. Omdat we eindelijk een vaste verblijfplaats wilden, hebben we een tweedehandscaravan gekocht, maar daar hebben we ons zwaar in vergist. Het ding bleek zo lek als een zeef en is niet te verwarmen.”

(* Namen zijn gewijzigd. Bron: Het Volk, december 2003 (samengevat en herschreven)

Heb je goed gelezen?

- Als je per maand 1000 euro verdient, en je moet daar één vijfde van aan je woning besteden, hoeveel blijft er dan nog over? En als je één derde moet besteden? Is dat genoeg om te leven?
- Welk verband zie je tussen wonen en werken? En welk verband tussen wonen en armoede? En welk verband tussen wonen en gezondheid?
- Wat is een sociale woning?
- Wat vind je van het verhaal van Els en Johan? Hoe zou jij reageren in hun situatie?

Meer weten?

- Heb je door het lezen van dit artikel een antwoord gekregen op één van je vragen rond het thema armoede? Denk je nu anders over armoede dan vooraleer je dit artikel las?
- Zijn er nog dingen die je over armoede zou willen weten?
- Wil je zelf nog bijkomend iets vertellen wat je al wist?

Arme leeft 53 jaar gezond, rijke 71

Arme mensen en mensen die niet lang naar school geweest zijn, leven minder lang dan rijke en hoger geschoolde mensen.

En bovendien leven armen ook nog veel minder jaren gezond.

Een man die geen enkel diploma heeft mag rekenen op 53 gezonde levensjaren. Een man met een diploma hoger onderwijs heeft gemiddeld 71 gezonde levensjaren voor de boeg.

Daar zijn een aantal oorzaken voor.

Lager geschoolden zijn meestal armer omdat ze moeilijk aan (goed) werk geraken. Ze moeten daardoor leven in slechtere huizen en hun werk is vaak ongezonder. Ze roken meestal ook meer en eten minder gezond.

Soms wachten ze ook langer om een dokter of tandarts te raadplegen, omdat ze schrik hebben voor de kosten. Bovendien begrijpen dokters hun problemen niet altijd zo goed, ze spreken als het ware "een andere taal".

Bron: De Standaard (samengevat en herschreven)

Heb je goed gelezen?

- Waarom leven armen minder jaren lang gezond dan rijken, volgens dit artikel? Zie je zelf nog oorzaken?
- Wat wordt bedoeld met "de dokters spreken als het ware een andere taal"?
- Welk verband zie je tussen naar school gaan en armoede?

Meer weten?

- Heb je door het lezen van dit artikel een antwoord gekregen op één van je vragen rond het thema armoede? Denk je nu anders over armoede dan vooraleer je dit artikel las?
- Zijn er nog dingen die je over armoede zou willen weten?
- Wil je zelf nog bijkomend iets vertellen wat je al wist?

“Mijn kinderen schaamden zich.”

Ann (*) is al haar hele leven arm. Ze is nu aangesloten bij een vereniging waar armen het woord nemen. Door te praten met lotgenoten over haar situatie voelt ze zich al heel wat beter. “Als je je afsluit van de mensen rondom je omdat je arm bent, word je immers nog armer.”

Ann heeft drie kinderen. Ze moet rondkomen met 525 euro per maand.

“Als moeder doe je alles om toch maar aan je kinderen te kunnen geven wat ze vragen. Je wil dat ze meekunnen op school, want kinderen kunnen wreed en gemeen zijn voor elkaar. Ze worden gepest omdat ze tweedehands kleren dragen of kleren uit de Wibra of Zeeman. Dat doet pijn. Daarom spaarde ik letterlijk het brood uit mijn mond om hen kleren te kunnen kopen.

Als ik cola kocht in de Aldi, zeiden de kinderen: “Maar wij hebben toch liever echte cola hoor mama.” Dan zei ik: “Geen probleem, volgende week heb je echte cola.” Dan zorgde ik dat ik de juiste fles had en goot daar het nepspul in over. Hetzelfde met ketchup. Ze proefden het verschil niet. Dat is plantrekkerij.

Als ik in de supermarkt liep met een kar vol witte producten, zeiden mijn kinderen toch: “Daar gaan ik niet naast lopen hoor ma, ik zal wel buiten wachten.”

(*) naam gewijzigd. Bron: Het Laatste Nieuws, mei 2004 (samengevat en herschreven)

Heb je goed gelezen?

- Begrijp jij dat Ann zichzelf alles ontzegt om leuke kleren te kopen voor haar kinderen, zodat ze zich niet hoeven te schamen?
- Heb jij al meegemaakt dat kinderen op jouw school gepest werden omdat ze er “anders” uitzagen, omdat ze andere kleren aanhadden...
- Vind jij het belangrijk om “echte” cola te drinken en “echte” ketchup te hebben? Zou jij daar ook om vragen? Vind je dat Ann daarvoor een slimme oplossing heeft?
- Begrijp jij dat de kinderen van Ann zich schaamden in de supermarkt? Zou jij dat ook doen?
- Begrijp je dat Ann zich beter voelt door met andere mensen die ook arm zijn te praten over haar situatie?

Meer weten?

- Heb je door het lezen van dit artikel een antwoord gekregen op één van je vragen rond het thema armoede? Denk je nu anders over armoede dan vooraleer je dit artikel las?
- Zijn er nog dingen die je over armoede zou willen weten?
- Wil je zelf nog bijkomend iets vertellen wat je al wist?